

Helsinki 1.10.2018/ra

Dnromme 6012/93/2018

EDUSKUNTA

Työ- ja tasa-arvovaliokunta

asia: HE 97/2018vp yksityisyyden suojasta työelämässä

kuultava: tietosuojavaltuutettu

Pyydettyinä lausuntonani esitän kunnioittavasti;

Ongelman kuvaus

a) ketä koskevia henkilötietoja saa käsitellä?

Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen 2016/679 6 artiklan mukaan rekisterinpitäjä saa käsitellä henkilötietoja, kun ne koskevat

- niitä, jotka ovat antaneet suostumuksensa (käsittely perustuu rekisteröidyn suostumukseen (6.1.artikla a) kohta)
- niitä, joiden kanssa rekisterinpitäjällä on sopimussuhde tai sitä ollaan perustamassa (kun osapuolten välillä on sopimussuhde (6.1. artikla b) kohta)
- niitä, joiden henkilötietoja rekisterinpitäjän on käsiteltävä lakisääteiden velvoitteen täyttämiseksi (6.1. artikla c) kohta)
- niitä, joiden käsittelyyn sillä on oikeutettu intressi (6.1 artikla f) kohta)

Työntekijän ja -antajan välillä kysymykseen tulee siis ainakin kolme ensimmäistä edellä viittaamani asetuksen kohtaa.

b) mitä tietoja rekisterinpitäjä saa käsitellä?

Rekisterinpitäjä saa tietosuoja-asetuksen 5 artiklan nojalla käsitellä vain sellaisia henkilötietoja, jotka ovat asianmukaisia ja olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin taroituksiin, joita varten niitä käsitellään.

Tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa säädetään erityisten tietoryhmien, eli aiempien arkaluonteisten henkilötietojen käsittelystä. Artikla vastaa yhdessä 5 ja 6 artiklojen kanssa kysymykseen, milloin rekisterinpitäjä saa käsitellä erityisiä tietoryhmiä.

Tästä asiasta säädetään työelämän tietosuojalain 3 §:ssä:

”Työnantaja saa käsitellä vain välittömästi työntekijän työsuhteen kannalta tarpeellisia henkilötietoja, jotka liittyvät työsuhteen osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien hoitamiseen tai työnantajan työntekijöille tarjoamiin etuuksiin, jotka johtuvat työtehtävien erityisluonteesta.

Tarpeellisuusvaatimuksesta ei voida poiketa työntekijän suostumuksella.”

c) Työelämän tietosuojalain 4 §

Sanotun lainkohdan mukaan tiedot on **kerättävä**;

- työntekijältä
- työntekijän *suostumuksella* muualta
- ilman suostumusta, kun viranomainen luovuttaa työntekijää koskevia henkilötietoja työnantajalle tämän laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi,
- ilman suostumusta, kun työnantaja hankkii henkilöluottotietoja tai rikosrekisteritietoja luotetta vuoden selvittämiseksi.

Työelämän tietosuojalaissa on lisäksi säännöksiä terveydentilatietojen ym. lähinnä sanotun lain 3 ja 6 luvuissa tarkoitettuja tietoja.

Nähdäkseni ongelmana on sanotun 3 §:n (5, 9 artiklan) ja 4 §:n välinen suhde. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan kappaleen 155 mukaan: *”Jäsenvaltion lainsäädännöllä tai työehtosopimuksilla, mukaan lukien ”paikalliset sopimukset”, voidaan vahvistaa erityissäännöksiä työntekijöiden henkilötietojen käsittelystä työsuhteen yhteydessä, erityisesti niistä edellytyksistä, joiden mukaisesti henkilötietoja voidaan käsitellä työsuhteen yhteydessä työntekijän suostumuksen perusteella taikka palvelukseenottamista tai työsopimuksen täytäntöönpanoa varten, mukaanlukien lakisääteisten tai työehtosopimukseen perustuvien velvollisuuksien suorittaminen, työn johto, suunnittelu ja organisointi, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden toteutuminen työpaikalla, työterveys ja -turvallisuus, sekä työntekoon liittyvien oikeuksien ja etuuksien yksilöllistä tai kollektiivista käyttöä ja nautintaa sekä työsuhteen päättämistä varten.”*

Tämä johdanto-osan kohta liittyy 88 artiklaan, joka koskee työelämän tietosuojaa. Sen perusteella puolestaan työelämän tietosuojalain 4 § on mahdollinen.

Olen aiemmissa lausunnoissani kuvannut työelämän muutoksia, joita ovat esimerkiksi erilaiset whistle blowing -järjestelmät, valeostotilanteet, asiakaspalautteen käsittely jne. Ne näyttäisivät kyllä menevän 3 §:n tarpeellisuusvaatimuksen ”sisään”, mutta ne eivät olisi sellaisenaan 4 §:n edellyttämällä tavalla hankittuja tietoja, vaikka työnantajalla saattaa olla jopa velvollisuus niitä käsitellä. Näihin tilanteisiin ei voida käyttää myöskään työntekijän suostumusta.

Näin ollen toivomukseni on, että lainvalmistelussa arvioitaisiin 3 ja 4 §§:n välinen suhde vielä kerran.